

Mourier: Da denne Sag var til første Behandling her i Thinget, udtalte den høitærede Finansminister sig blandt Andet derhen, at Staten havde al Dpfordring til at gaae forud med Ordningen af Selveiendoms Indførelse paa sit eget Gods, selv om det Exempel, den saaledes gav, maatte ligge saa fjernt fra den Fremgangsmaade, der maatte kunne følges af de private Godsbesiddere, at det ikke vilde blive af nogen umiddelbar Indflydelse paa samme. Han tilsvøede, at Staten, med Hensyn til sit eget Bøndergods, ikke blot var berettiget til at gjøre det, men ogsaa, navnlig hvad det ældre Kronogods angaaer, maatte ansees forpligtet dertil, selv med betydelige Opoffrelser, naar de paa disse Godser bestaaende særegne Forhold tages i Betragtning. Han fremhævede endvidere, at det var den samme Tanke, som laae til Grund for den kongelige Resolution af 1ste Juli 1846, idet han tillige oplyste, at der ved dette allerhøieste Tilsagn, hvilket iøvrigt udtrykkelig forkyndte sig som fremgaaet af før kongelig Naade, blev givet Udset til, at Staten, til det omhandlede Formaalets Fremme, vilde renoncere paa en calculatorisk Indtægt af over een Million Rbd.; og det er fra alle Sider anerkjendt, at det nu foreliggende Lovforslag er ikke lidet gunstigere for Fæsterne end Resolutionen af 1846. — Ved Sagens anden Behandling yttrede den da fungerende Finansminister, at Afgjørelsen af det Spørgsmaal, paa hvilke Vilkaar Kronens Fæstebønder skulde kunne faae Selveiendom, ikke burde præjudicere det almindelige Spørgsmaal om det private Fæstegods Overgang til Selveiendom; men han udhævede derhos, at dette almindelige Spørgsmaal heller ikke paa nogen Naade blev præjudiceret derved, og for at gjøre Rigtigheden heraf end mere indlysende, gik han ind paa en udførlig Udvikling af de særegne Grunde, der talte for og formeentligen retfærdiggjorde „at indrømme Kronens Fæstebønder saa store Begunstigelser“. — Den ærede Ordfører har i alle Naader udtalt sig i selsamme Retning. Han har isærdeleshed gjentagne Gange fremhævet, hvorledes det maatte fastholdes, at her alene var Spørgsmaal om de Vilkaar, hvorunder Staten skulde give Eiendom til Fæ-

sterne paa sit Bøndergods. Han har endog udtalt som sin — uden Tvivl velgrundede — Mening, at det ingenlunde kunde antages som afgjort, at de samme Regler i Almindelighed egnede sig til at anvendes, med Hensyn til det offentlige Stiftelser tilhørende Fæstegods, og i ethvert Fald fandt han det klart, at Lovforslagets Regler ikke passede paa det private Fæstegods; ligesom han og under sine Foredrag flere Gange, og navnlig igjen idag, har gjort opmærksom paa, at det er meget gunstigere Vilkaar, der efter Lovforslaget skulde bydes Fæsterne af Statens Bøndergods.

Spørger man, hvorfor jeg her gjentager dette, da svarer jeg: Fordi der paa den anden Side under Forhandlingerne er faldet ikke saa Uttringer i en saadan Retning, at det forekommer mig godt at bringe det i Erindring netop i det Sted, da vi staae i Begreb med endeligen at afstemme over Loven. Ja, vistnok er det saare gunstige Vilkaar, her tilbydes; vistnok kan her med Føie tales om Begunstigelse fra Statens Side. Men heller ikke dette har man ubetinget villet anerkjende her i Salen, og naar der under Forhandlingerne i denne Sag har været Tale om „Begunstigelser“, har man fra flere Sider steds svaret: Nei, Nei. (Tschering: Nei! Nei!). Udvalget, hvori dog de forskellige Ansøufelser turde være saa temmelig repræsenterede, har imidlertid udeelt været enigt derti; thi i Betænkningen siges det udtrykkelig, at Udvalget i sin Heelhed troede, at Staten paa sine egne Godser kunde og burde virke for Fæstegods Overgang til Selveiendom ved i dette Tilfælde at anvende en Fremgangsmaade, „som medfører betydelige Begunstigelser for de nuværende Brugere.“ Dog — man kalde det nu Begunstigelse eller ikke; om Ord vil jeg ikke stride. Men det tør jeg ialfald påaastaae, uden at bestrygte nogen Modsigelse, at de Beslutninger, vi i denne Sag tage, netop knytte sig til og alene kunne begrændes ved Billighedshensyn, som ere aldeles særegne for de kongelige Godser, og som ere støttede deels paa tidligere kongelige Tilsagn, deels paa de iøvrigt bestaaende, for disse Godser eiendommelige, factiske Forhold. Hvad isærdeleshed Lovforslagets § 2 angaaer, der indeholder Hovedreglerne for,